

Albigenští 1262

Historie která předcházela naší hře

Svět Occidentu

Occident je země na jihu Francie – Provence, Langued' Oc, Auvergne, Aquitánie... ale kulturně sem patří i „španělská“ Katalánie. Je to svět slunce, vína, Středomoří... Země jazyka 'Oc. Koneckonců okcitánštinu (či provensálštinu) dodnes považuje za svou mateřštinu asi 9,5 milionu lidí a blízce příbuznou katalánštinu asi 7 milionů. Chtěli-li bychom na okcitánštinu hledět jako na nářečí francouzštiny, klidně bychom také slovenštinu mohli považovat za nářečí češtiny či dokonce češtinu za nářečí polštiny. Z živých jazyků je patrně nejbližší latině.

Je to země úrodná – kam se podíváte, vidíte vinice... Asi i proto se tu kultury Říma, Gallů, Řeků i Féničanů proluly v pestré směsici. Jezera a svatyně v Pyrenejích patřily k posledním místům, kde svá sanktuária ilegálně provozovali druidové, a to nejen po rozšíření Impéria a zákazu činnosti druidů v prvním století po Kristu, ale i po rozšíření křesťanství. V pátém století přišli ariánští Gótové a pak na chvíli dokonce Arabové... Gótové sice byli křesťany, ovšem neuznávali svatou trojici a božský původ, výjimečnost Krista, tedy řekněme že byli menšinovou skupinou mezi křesťany. Navíc zdejší intelektuální nobilita se hlásila ke gnózi – a to snad už od dob druidismu a Pythagora (6. stol. př. Kristem). Ve městech žily početné židovské komunity a kult Mithry tu během 4. a 5. století předběhl šíření křesťanství... Lidé se tu naučili být tolerantní, zvykli si na vlny imigrantů různých jazyků, kultur a vyznání. Z odlišné víry souseda si nikdo moc nedělal.

Zdejší páni – hrabata Toulouse stejně jako jejich vzdálení příbuzní, carcassonští Trencavelové byli ke katolickému křesťanství vcelku lhostejní a byli víc než tolerantní k jiným vyznáním. Snad proto, když v Byzanci v 10. století vyhnali početnou komunitu bogomilů (což byli manichejští gnostici), část jich prý zamířila sem, do Occidentu. Řada historiků je považuje za duchovní inspirátory či aspoň rozbušku katarského hnutí.

Aby to nebylo jednoduché, po některém ze svých předků prý byli podle rodové tradice vikomti z Carcassa i potomky Ježíše Krista a Marie Magdalské, v přímé linii. Říkáte si, dost silné kafe, hned na začátek, ovšem všechno, co prokazatelně víme, to podporuje. Marie Magdalská po Ježíšově (smrti?) odešla s Josefem Arimatejským na druhý konec Impéria, tedy právě sem. Marii Ježíš žádal o střehnutí Života... a podle pověsti právě Josef Arimatejský ukryl a opatroval Svatý Grál. Tedy číši s krví Ježíše. A není takhle náhodou Ježíšovo dítě nádobou s jeho krví, tedy Svatým Grálem? Určitě znáte, jak na obrázku vypadá děloha... Nakreslete si někdy vedle ní Grál, jak ho znáte z mnoha obrázků... A samotný obrat San Gral považují mnozí za

kryptogram Sang Réal, neboli královská krev.

Během středověku tu krystalizovala vytríbená kultura. Když se nudil český kníže, vyjel s družinou na lov, francouzští šlechtičtí mladíci vybíjeli svou energii v pravidelných turnajových kláních... okcitánský šlechtic vzal loutnu či harfu a šel skládat hudbu pro své sonety.

O českém králi Václavu II. se traduje, že byl hudbymilovný a ne jeho dvoře žili hned 3 profesionální hudebníci. Pán hradu Puivert v Pyrenejském údolí jich měl 8... To byl jiný svět. Co šlechtické sídlo, to lázně. Co pán, to trubadúr. Elegantní pěvec milostné, frivolní, trochu nemravné, ale rozhodně galantní a citlivé poezie. Trubadúři nebyli žádní chudí potulní pěvci. To byla nobilita, za své hovoří, že ve výčtu nejslavnějších trubadúrů najdeme akvitánského vévodu Guillema či jeho vnuka Richarda Lví Srdce.

Teprve jako protiklad, negace trubadúřské poezie, se z Paříže během 13. stol. začala šířit vlna trubadúrů. Pěvců oslavných písní, ve kterých není hrdinou elegán svádějící dceru souseda, ale Bohem seslaný hrdina obětující se pro vznešené ideály. I nám známá verze pověsti o králi Artušovi a svatém grálu vznikla proto, aby přegumovala katarskou verzi pověsti o grálu.

Samotná šlechtická sídla Occidentu byla tolik nepodobná sídlům panstva ve střední Evropě – nikoli hrad tyčící se kdesi na skále nad panstvím, ale většinou rozlehlý pohodlný palác uprostřed města či vesnice. Jestli se ten pojem hodí použít – vesnice v Occidentu je totiž dodnes vlastně mini-městem. I když má jen tři ulice a sto obyvatel, stále z nich máte pocit, že jste ve městečku, ne na venkově.

Hrabství v Toulouse nebylo svým uspořádáním daleko „republikánským“ Benátkám – hrabě byl sice hlavou „státu“, avšak nejvyšší moc neměl on, ale sbor 24 kapitulářů, volených konšelů. Nikde jinde než v Occidentu nemohl publikovat Arnald z Carcasséu svůj zákoník manželských práv, v němž žena je rovna muži, tak jako on má právo na nevěru, a má právo na pomstu při omezování svých práv. Ptáte se, jak je to možné ve středověku? Absurdní?

I ve výtvarném umění jasně poznáte, co vzniklo na slunném jihu a co na severu. „Jižanské“ románské umění hýří barvami, tvary, pohodlím. Románský chrám dvanáctého století je pestrým „komiksem“ biblických příběhů. Svítí radostí ze života. Severofrancouzská gotika je přísná, strohá, jednoduchá. Vyzařuje z ní pokora před všemohoucím Bohem.

Hrabata Toulouse stejně jako vikomti Carcassonne a Trencavelové byli ke katolickému křesťanství vcelku lhostejní; aby nebyly problémy hlásili se k němu, ale byli víc než tolerantní k jiným vyznáním. Jistě i proto, když v Byzanci v 10. století vyhnali početnou komunitu

bogomilů (což byli manichejští gnostici), ti zamířili sem, do Occidentu. A rozšířilo se tady Pohled nahoru k hraduspecifické vyznání – katarství – které křesťanství vykládalo skrze gnózi. Katarši neměli církev ani žádnou hierarchickou strukturu... ovšem byli cokoli jen ne anarchisté. Vždyť ke katarství se hlásila většinou místní šlechta a inteligence. V pomyslném čele katarských komunit byli „Dobří křesťané“, což přeloženo do nám srozumitelné řeči znamená mystici, komu něco říká realizovaní. K víře spíš lhostejná většina se hlásila ke křesťanství... což vlastně většinou znamenalo ke katarství. Sami katarši se nesnažili o nějakou revoltu, vlastně byli spíš pro obnovu křesťanství v duchu původního Ježíšova učení, od kterého se církev zcela odchýlila. Gnostičtí „biskupové“ se odvolávali na evangelium – a to na evangelium těch, kteří Ježíše znali a byli jeho přímými žáky.

Katarši

Katarši bývají nazýváni i albigenskými, podle města Albi; přestože se k hnutí hlásili lidé i v Porýní či severně od Loiry, svou základnu mělo tady. Původ pojmu katar zavedli cisterciáci a měl spíš hanlivou příchuť. Jeho etymologie není zcela jasná, většinou se odvozuje od řeckého pojmu katharsis. Tedy katarze, očistné duchovní znovuzrození. Nabízejí se i jiné etymologie, většinou však jde o spekulace z 19. stol. Sami „katarši“ toto označení nikdy nepoužívali, považovali se docela prostě za dobré křesťany, dobré muže a dobré ženy.

Co znamenalo být dobrý křesťan? Jak přesně byly katarské zásady a základy víry formulovány, nevíme. A to přesto, že je máme v mnoha spisech podrobně popsány... ovšem tam se dostaly z inkvizičních spisů. Je to jakoby Martanovi chtěli vysvětlit, co se skrývá pod pojmem demokracie a dali mu proto k prostudování příručku gestapa, ve které jsou vybrané výpovědi zatčených, a která byla vytvořena jako instruktážní brožurka pro odhalování dalších podvratných živlů. Konečně, vzhledem k neexistenci centrálně řízené církve, je pravděpodobné, že jednotliví mystici se lišili v tom, co říkali (aniž by jim to vadilo, protože jim nešlo o jednotu názorů, ale o hledání Boha), a žádná jednotná katarská věroučná doktrína neexistovala.

Víra katarů

Katarši neměli církev ani žádnou hierarchickou strukturu... ovšem byli cokoli jen ne anarchisté. Vždyť ke katarství se hlásila většinou místní šlechta a inteligence. V pomyslném čele katarských komunit byli „Dobří křesťané“, později nazývaní parfait [parfé]. Mystici, realizovaní lidé, duchovní učitelé. Katarši se nesnažili o nějakou revoltu, jejich hnutí bylo zcela nepodobné našemu husitství, vlastně byli spíš pro obnovu křesťanství v duchu původního Ježíšova učení, od kterého se církev – z velké části vinou působení Pavla z Tarsu – odchýlila. Gnostičtí učitelé se odvolávali na evangelium – a to na evangelium těch, kteří Ježíše znali a byli jeho přímými žáky. Což byl Jan, Filip, Marie a hlavně Tomáš. Dlouho jsme byli přesvědčeni, že poslední tři evangelia buď nikdy neexistovala, nebo už jsou nenávratně ztracena. Jejich fragmenty se našly až v padesátých letech při objevu esejské knihovny v Kumránu (Izrael) a později při vykopávkách knihovny v egyptském Nag Hammadí.

Katarši, stejně jako všichni gnostici, nepřijali většinu křesťanských dogmat formulovaných nicejským koncilem r. 325 – o Boží trojici otevřeně hovořili jako o vykonstruovaném nesmyslu, nepochopeném obrazu, stejně jako o neposkrvněném početí. Trvali na neoprávněnosti existence samotné církve, neoprávněnosti prosazování jediné víry a poukazovali na chybnost mnoha

odchylek, které křesťanské učení učinilo od původního učení Ježíše. Lidská duše je podle gnóze věčná, je částí Boha, jeho vtělením. Lidská duše obsahuje Boží jiskru, Ducha. Svou božskou jiskru může každý objevit jen sám, vlastním duchovním růstem. Nepotřebuje k tomu ani kostely, ani oltáře, natož církev.

Je-li vydáván za Boha někdo, kdo tvrdí, že stojí výše než lidé a jejich duše, a tvrdí se přitom že lidská duše nemá kvality Ducha, je to pro gnostika podvod, který se snaží člověka oddělit od skutečného Boha. Křesťané vytrvale označují katarské učení za dualistické. Pro gnostika je ovšem dualistické křesťanství, které odděluje lidskou duši od Boha. A kdo odděluje je Dia-Bolos; neboli Dábel. A (katoličtí) křesťané byli těmi, kdo se nechal obelstít a slouží mu. Dokonce vybudovali církev, která se považuje za prostředníky, přesně podle obrazu falešných proroků.

Část katarů viděla původ nesnází už v okamžiku, kdy tento „pseudobůh“ uvěznil Ducha v hmotě, těle, tedy když kdy stvořil Adama a nechal ho zapomenout na jeho božství. Ba co víc, když Adam s Evou snědli plod ze stromu poznání a uvědomili si, že byli podvedeni, nazval toto poznání hříchem a vyhnal je z „Ráje“. Viděli nutnost vrátit se „k Adamovi“, momentu vtělení, a tam napravit chybu.

Gnóze

Albigenští, jinak kataři, byli myšlenkovým proudem ve středověku. Hlásili se k nejprvnějšímu křesťanskému vyznání. V jeho výkladu se ale lišili od středověké církve, protože směr, který církvi velmi záhy dal Pavel z Tarsu, považovali za omyl. Jejich pohled na víru a duchovno nejlépe postihuje pojem gnóze.

Na vyznání albigenských je pro nás mnoho tajemných a neznámých věcí, protože v jejich případě byla inkvizice velmi důsledná a nemáme zachovanou vlastně jedinou autentickou písemnou památku. Jako vodítko nám slouží poznámky na okraji vpisované do jediného exepláře Bible, který se v této podobě zachoval, zápisy inkvizičních soudů – které samozřejmě nelze číst bez uvědomění si, za jakých okolností a jakým způsobem vznikly, a pak pár kusých informací, které se zachovaly ústně a posléze je někdo někde, často zkomoleně napsal.

Sami kataři měli vlastní edici Bible, ale víme o ní jen střípky a nedochovala se nám. Tušíme, co v ní bylo. Starý zákon byl značně zredukovaný a většina příběhů měla úplně jiné vyznění. Byl v ní například příběh o Adamovi a Evě ve verzi, která je ještě starší než ta biblická. Ta se nám naštěstí dochovala ve vykopávkách města Ugaritu. Obsahovala jinou skladbu evangelií. Pravděpodobně tu bylo evangelium podle Jana, Tomáše, Filipa a Marie z Magdaly. Což bylo (a dodnes je) pro církev skandální. Části z nich se nám dochovaly v Nag Hammadí, ale nevíme s jistotou, jestli v té verzi, která byla součástí katarské Bible.

Katarská Bible bude hrát i v našem příběhu a tak je fér přiznat, že její edici jsme si vytvořili. Snažili jsme využít všechno, co jsme o ní věděli, ale není to historický dokument.

Katarská víra v naší hře

Naše hra zachází s mnoha pojmy z oblasti víry a nějak je interpretuje a dává je do nějakých souvislostí, ale neděláme to proto, že bychom chtěli vést nějaký flame proti církvi, jde nám o to si prostě zahrát a jestli se následující popis věcí kolem víry nelíbí nebo je v zásadním rozporu s vaším přesvědčením, berte to tak, že jde o hru a tahle vysvětlení považujeme za součást popisu hry. Nemusíte s nimi za každou cenu souhlasit, ale pojďme se na nich domluvit jako na jazyku, který nám pomůže hru hrát.

Jak vidí duchovní věci katar

Bůh je věčný a trvale přítomný.

Bůh není mimo tento svět, není stvořitelem „zvenčí“. Tento svět není jeho dítětem, hračkou ani odrazem, tento svět je jeho vtělením.

Bůh proto není personifikovatelný a není možné na něj přenášet lidské kvality a vlastnosti. Nic od nás neočekává, netrestá nás ani nechválí, nepřikazuje ani nezakazuje. Bůh nemá kvality demiurga, hybatele, někoho dokonalého a „všemocného“, alespoň v intencích, ve kterých je většina lidí schopna chápat „všemohoucnost“.

Lidská duše je součástí Boha.

Obsahuje jeho jiskru, fraktál... chceme-li to vidět z druhé strany, lidská duše je ta část Božího vtělení, která mu umožňuje růst a sebepoznání.

Není možné „najít“ Boha či se k němu vrátit, protože je trvale přítomný a my jsme součástí jeho vtělení. Ale je možné najít pro sebe cestu, jak ho v sobě poznat a zažít.

Gnóze je cesta z a poznáním

Gnóze je cesta za poznáním. Za prožitkem Boha. Nepřijímá proto usnesení, učení, nedá se o ní hlasovat. Je to touha po prožitku.

Gnóze není víra ani náboženství, nepotřebuje chrámy ani církev a její dogmata. Prožít Boha může jen každý sám. Je to cesta duchovního růstu, realizace. Člověku mohou pomoci knížky nebo učitelé, ale gnostik nikdy není následovníkem učitelů, protože i ti nejlepší se mohou mýlit.

Gnostik nevěří věcem, kterým nerozumí nebo je neprožil, gnostik hledá cestu k poznání. Všechno poznání vede k Bohu, i „věřící“ sledují stejný cíl, je otázka, která cesta je přímější. Pro Gnostika je každá cesta k Bohu prostě cestou k Bohu, žádná z nich nevede mimo něj, protože není nic mimo Boha.

Drameny a historie gnóze

Prameny gnóze jsou většinou spatřovány v duchovních hnutích Orientu ve druhém a prvním století př. Kristem. Velký vliv na vznik gnostických myšlenek mělo nepochybně duchovní vření uprostřed židovského světa a především myšlenkové proudy zpochybňující některá dogmata. Mnoho společných myšlenek najdeme mezi gnózí a učením Pýthagora, gnostické myšlenky najdeme u starých Gallů či řeckých novoplatoniků. Pro mnoho lidí je zarážející duchovní podobnost mezi gnózí a buddhismem, aniž ale můžeme nějak prokázat, že by gnóze mohla být buddhismem přímo ovlivněná.

Gnóze jako myšlenkový komplex krystalizovala kolem přelomu našeho letopočtu a za přímé předchůdce gnostiků bývají považováni židovští nazaréni a esejci. Za prvního přímého učitele a šířitele gnostických myšlenek bývá považován Ježíš Nazarénský. Z období života Ježíšových žáků také pocházejí klíčové gnostické texty – Evangelium Tomáše, Evangelium Filipa, Evangelium Jana a několik dalších menších textů. Mezi „esenciální“ gnostické texty můžeme řadit i Píseň o perle a několik novozákonních apokryfů.

Ve druhém století po Kristu se gnóze šířila souběžně s křesťanstvím Pavla s Tarsu. Gnostické hnutí se v té době rozpadlo na několik škol lišících se jednak vztahem k židovství a zachováváním micvot, jednak mírou vlivu helénských učeních, mírou prolnutí s místními pohanskými představami a

pak samozřejmě mírou snahy udržet myšlenkovou kohezi s oficiálně přijímaným proudem křesťanství. K hlavním učitelům tohoto období patří Markión ze Sinopy, Origenés a Efrém z Nisibisu.

Po nicejském koncilu r. 325 došlo k definitivní roztržce mezi oficiálním proudem křesťanství a gnózi. Církev gnózi odsoudila, její stoupenci byli pronásledováni a gnostické texty ničeny.

V pozdějším období už vidíme ostrý konflikt mezi oficiálními proudy křesťanství, které říkají, že gnóze nikdy ke křesťanství nepatřila, a mezi gnostiky a katarý, kteří říkají, že původní křesťanství bylo gnostické, ale pak se odchýlilo. Dodnes jde o téma, u kterého se obě skupiny lidí dokážou nepěkně pohádat.

Byli katarí proti náboženství?

Ošemetná věc, ve které je fajn si udělat pořádek. Zvláště když u nás se dlouho husitství nebo později reformace a protestantství vykládaly jako boj proti víře. Nebyli. Naopak, byli to velice zbožní lidé, kteří svůj vztah k Bohu chtěli prožívat hodně autenticky a čistě. Odmítali církev a odmítali mnoho věcí, které v jejich době byly už automaticky s vírou spojované. Ale jim nešlo o potlačení duchovnosti, jim šlo naopak o to, aby vztah k duchovnu byl nezprostředkovaný, nekomplikovaný a velmi hlubký.

Víme o nich, že byli vegetariáni (protože v Bibli se píše Nezabiješ!), jejich parfais byli dokonce z našeho pohledu vegani. Byli zcela proti násilí. I když ke konci ve víru válek se ho tu a tam dopouštěli (povraždění inkvizitorů v Avignonetu), ale šlo vždycky o akt nějakého zoufalství, poslední možnosti.

A ještě proč albigenští a proč katarí, když by přece stačil pojem gnostici. Oni sami se navíc označovali za gnostiky, ale za dobré křesťany, protože to, čemu dnes říkáme gnóze, považovali za správné křesťanství.

Albigenští je odvozené od jména města Albi. Těžko říct, proč se vžilo právě Albi, když katarí žili v mnoha dalších městech. Ale prostě se to tak zažilo.

S pojmem katar si dnes s jistotou nevíme rady. Nejspíš jde o zkomoleninu řecké katarze. A vykládáme si to tak, že přijetí konsolamenta považovali za zásadní přerod, znovuzrození. Každopádně do češtiny přešlo ve zkomolené podobě jako kacíř.

Katarí a Legenda o Svatém grálu

Aby to nebylo jednoduché, podle rodové tradice byli Trancevalové, vikomti z Carcassa, potomky Ježíše a Marie Magdalské v přímé linii. Marie Magdalská podle této legendy po Ježíšově smrti odešla s Josefem Arimatejským na druhý konec Impéria, tedy právě sem. Marii Ježíš žádal o střenutí Života a podle pověsti Josef Arimatejský ukryl a opatroval Svatý Grál, číši s krví Ježíše. Tedy Ježíšovo dítě. Určitě znáte, jak na obrázku vypadá děloha... Nakreslete si někdy vedle ní Grál, jak ho znáte z mnoha obrázků... A samotný pojem San Gral považují mnozí za kryptogram Sang Réal, neboli královská krev.

Ovšem legenda o grálu, největším pokladu katarů, může mít i jiná vysvětlení. Grálem mohlo být consolamentum, cosi jako zasvěcení, předávané položením ruky (mistra) na srdce (žáka) v nepřerušované linii počínající Ježíšem. Katarští „dobří křesťané“ se považovali za přímé následovníky Ježíše, kdy žák získává zasvěcení osobně od učitele a osobně ho předává dál. Grálem může být i samotné gnostické poznání naší jednoty s Bohem. To už nikdy ne zjistíme.

Samotné consolamentum patřilo k nejdůležitější svátosti dobrých křesťanů. Byl to okamžik katarze, duchovního znovuzrození. Okamžik, kdy se člověk dostane na stupeň duchovního vývoje, na kterém přestává lpět na hmotném světě. Stává se parfait, tedy čímsi srovnatelným s buddhistickými svatými muži (ačkoli mezi parfait byly i ženy). Člověka, který přišel do styku s jógou a buddhismem zaráží jeho názorová podobnost s gnózí. Není tedy vzácné slyšet názor, že se Ježíš s buddhistickými názory setkal, a křesťanství je vlastně jen doklad jeho nepodařené snahy přivést Židy k buddhismu.

V souvislosti s životem parfait bývá uváděna řada pojmů a většinou s naprostým nepochopením jejich obsahu. Bývá zmiňována askeze a odříkání. Za esenci askeze bývá uváděna endura – přísný dlouhý půst, který vedl k sebevraždě. Už samotné přísné vegetariánství bývá považované za příklad odříkání. Pravda je však zcela odlišná – vegetarián si maso neodříká, on nemá potřebu maso jíst, či dokonce mu maso zapáchá a vyhýbá se mu ze zcela neasketických důvodů. Naopak, jí to, co mu chutná, co mu působí radost a o čem ví, že jeho tělo (i duši) udržuje v čistém a zdravém stavu. Stejně jako nekuřák nestrádá tím, že nekouří, protože nemá potřebu kouřit a cigarety mu zapáchají. Gnostik (stejně jako buddhista) nebojuje proti tělu, ale stará se o něj tak, aby „dobře fungovalo“ a nepřekáželo svými nemocemi a stárnutím. Chápu, že pro kuřáka pojídajícího vepřový buček je to těžko pochopitelné, ale je to tak.

Endura byla dlouhým dobře promyšleným postem, ke kterému přistupovali umírající nebo vážně nemocní, a který jim umožňoval v klidu a bezbolestně odejít ze světa, přičemž mnoha z nich pomohl k vyléčení. Dodnes je znám 42 denní post, který v mnoha případech zcela zastaví rakovinné bujení. Endura nebyla obětí, odříkáním. Byla cestou pro lidi, kterým vyhovovala.

Na druhou stranu, abychom hráče a čtenáře nemystifikovali: My si většinu těch pojmů a výkladů interpolujeme, písemně nám toho nezbylo moc. Vlastně minimum. V tomto textu se zhusta setkáváte s naší interpretací, která obecně vzato nemusí být přesná a správná, protože to nikdo neví.

A druhá věc, abychom zůstali v historické realitě:

Většinu prostých lidí nezískávaly složité duchovní otázky, ale život parfait. Prostý přímý život nelpící na majetku. Parfait neboli, jak je cisterciáci posměšně nazývali Dokonalí, byli střídmí, nelhali, nejedli maso, nezabíjeli, nekradli. To byly hodnoty jimiž snadno převyšovali katolické duchovní. Byli přísnými vegetariány, respektovali principy nenásilí – a to nejen mezi lidmi, ale i ke zvířatům. Boží příkaz Nezabiješ důsledně respektovali – vůči lidem, zvířatům, a k vlastnímu neštěstí později i vůči křižákům. Katarští šlechtici žili mezi lidmi, katarští duchovní se nepovažovali za prostředníky, za „lepší“ věřící, ale za učitele. Za ty, kteří jdou po stejné cestě, jen na ni vyšli o něco dříve. Církev byla v Occidentu nenáviděna i pohrdána – její představitelé žili nemorálně a v přepychu.

Francie v době katarských válek

Ve Francii vládl Filipa II. August.

Byl to tvrdý panovník, asi ne moc příjemný chlapík, bezohledný, arogantní, sobecký, nesmírně cílevědomý.

Francie na počátku vlády byla ovšem daleko menší, než si ji představujeme dnes: Na mapičce vpravo je to jen to modré území.

Rozpoutal válku s anglickým králem Richardem a potom s jeho bratrem Janem, protože ti kromě Británie vlastnili i Normandii, Bretaň, Akvitánii... tedy ta žlutá území.

Závistivě koukal i Po Languedoku, protože tobylo velice bohaté hrabství na jihu. Jenže to nepatřilo Francii, ale bylo součástí Aragonského království. A aragonský král byl křížák a miláček papeže, takže vzít mu je jen tak nešlo, navíc na to neměl peníze. A tak vymyslel plán: Poukáže na to, že na jihu žijí odpadlíci od víry, papež muschválí křížovou výpravu (její účastníky nebude muset platit) a získá jih zadarmo.

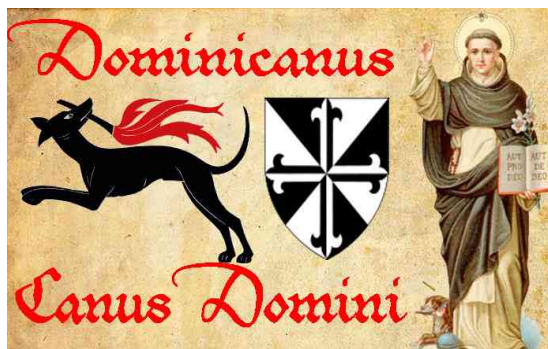

Svatý Dominik a jeho řád

Náznaky katarských myšlenek se ozývaly již v historii – víme, že zpovědník francouzské královny zavrhoval Trojici a pojem hříchu (natož dědičného), a byl roku 1022 spolu s kanovníkem katedrály upálen. V roce 1030 se v Remeši konal první koncil namířený proti katarům. Bylo doporučeno prokazovat jejich vinu či nevinu tím, že jim dali podřezat kuře – katarští totiž odmítali prolévat krev. V roce 1163 se v Kolíně dva katarští veřejně přeli s dr. Eckbertem, ovšem pak je upálili. A jen o čtyři roky později se konal (ilegální) „katarský“ koncil v Saint-Félix de Caraman, na kterém se sešli katarské mystici a duchovní, aby debatovali o otázkách víry „po svém“. Byl jasným signálem, že západní církve stojí na pokraji vlastního rozpadu. Situace se vyhrotila. Přitom církevní činitelé v Occidentu patřili mezi nejspustlejší, nejhamižnější a nejrozežranější v Evropě. Byla to jedna z příčin masového nezájmu o (katolické) křesťanství. Žádná vzpoura, chaos a násilí. Žádný odpor proti církvi, lidé ji jen mnohem viditelněji začali ignorovat...

Toho si dobře všiml celkem neznámý Dominik Guzmán. Snažil se lidi v Occidentu přesvědčit k odklonu od katarství a nakonec se obrátil na papeže s žádostí o schválení vzniku nového církevního řádu. Jeho příslušníci měli žít v chudobě a stejně jako parfait být osobním příkladem.

A krom této „osvětové“ aktivity měli provádět i cosi jako inspekci v církvi. Slovní hříčka, která z DOMINICANUS učiní CANUS DOMINI, neboli PSI BOŽÍ, jakoby vysvětlovala vše. Dominikáni, jak se příslušníkům řádu říká, kontrolovali církevní hodnostáře, pracují-li tak, jak mají, a nepracují-li, oznamovali to papeži, který se v řadách

languedocké církve pokusil udělat průvan.

Řádu dominikánů byl svěřen výkon církevního soudu, později zvaného inkvizice. Jak v tom figuroval svatý Dominik není úplně jisté. Je totiž pravděpodobné, že tohle a v této podobě vůbec nechtěl. Že jeho programem opravdu bylo jen dělat osvětu pozitivním příkladem a jestli něco chtěl kontrolovat, tak ne správnost víry obyčejných lidí, ale správnost chování církevních hodnostářů na všech úrovních. A je docela dobře možné, že byl vlastně nešťastný z toho, v co se inkvizice a dominikánský řád proměnily.

Církev pořádala veřejné disputace, na nichž se zástupci Říma přeli s katary a ke zděšení církevních kruhů, zpravidla utržili porážku. Agitace měla účinky doslova kontraproduktivní. A tak s papežskými začali chodit vojáci a po skončení deputace byli oponenti katolických teologů pravidelně pozatýkáni a upáleni. Tím samozřejmě skončil jakýkoli dialog a spustil se řetěz násilí.

Křížová výprava

Když nepomohl nátlak církve na hraběte z Toulouse, aby zjednal nápravu, byla počátkem června 1209 vyhlášena křížová výprava. Tedy už ne proti muslimům kdesi za mořem, ale proti křesťanům přímo uprostřed západního světa. Úspěch tažení byl impozantní i hrozivý současně. 22. července stanulo vojsko křížáků po obsazení hradu Beaucaire a města Montpellier před Beziérs.

Obyvatelé byli vyzváni, aby vydali katary a ušetřili město obléhání. S podivem se z kronik dovídáme, že ke katarství se hlásila jen asi pětina obyvatel, ostatní se považovali za římské katolíky. Radní města se však nehledě na hrozivou sílu vojska pod hradbami shodli na tom, že budou společně obhajovat principy

svobody vyznání a občanské sounáležitosti. Můžeme se jen dohadovat o tom, jak bychom se dnes jako společnost dokázali zachovat my, a byli-li bychom ochotni hájit stejně odhodlaně své menšiny. Kdo ví, jak by obléhání dobře opevněného města pokračovalo, kdyby nedošlo k trestuhodné lehkomyšlnosti oddílu obránců, kteří, když viděli nerozhodnost křížáků, vyrazili do útoku na křížácký tábor. Vojevůdci výpravy okamžitě pochopili svou šanci, měšťany obrátili na útěk a otevřenou branou zaútočili do města.

Následoval jeden z nejtemnějších okamžiků našich dějin – traduje se výrok cisterciáckého opata Amauryho, který jako duchovní autorita výpravy na dotaz velitele vojsk „Jak máme poznat, kdo jsou kataři a kdo katolíci?“ prý odpověděl „Zabte je všechny, Bůh už si své najde.“ Ať to skutečně řekl, či jde jen o legendu, skutečně došlo k totálnímu masakru všech obyvatel města, tedy k povraždění asi 20.000 lidí. Vzhledem k počtům tehdejší populace je řádění křížáků v Beziérs srovnatelné snad jen s náletem na Drážďany či Hirošimu. Kraj obešla hrůza, tím spíš, že o dva dny později už křížáci stáli před Narbonne a 2. srpna večer rozložili svůj tábor pod hradbami Carcassonne. Zatímco část vojska za letních veder obléhala město, Simon de Montfort, nejvýraznější z vůdců výpravy, napadl Saissac, Montréal, Fanjeaux, Limoux a Albi.

Když situace byla evidentně beznadějná, nabídl obláhatelům pán Languedoku Raymond–Roger Trencavel sebe, ušetří-li město. Křížáci souhlasili, obratem však vikomta obžalovali z několika zločinů, narychlo odsoudili a 10. listopadu zavraždili. Ani slib vůči Carcassonne nedodrželi – okamžitě po kapitulaci ho strašlivě zpusťovali a obě jeho předměstí lehla popelem a už nikdy nebyla obnovena. Ti, kteří jejich řádění přežili, raději odešli a založili Nové město za řekou.

Po kapitulaci Carcassonne se Montfort právem cítil na koni – vyplenil ještě panství Foix patřící vedlejší větvi Trencavalů. Dosáhl svého triumfu a církev mu dobytou zemi slavnostně svěřila v léno. V následujícím letech neustával v dobovatelských aktivitách – po zničení města Minerve napadl centrum kraje – Toulouse a to pod pohrůžkou, že dopadne stejně jako Beziers či Carcassonne kapitulovalo. Napříště se tu usadili dominikáni a pro katary se jméno města stalo synonymem církevních soudů a plápolajících hranic.

Po prvotním šokujícím nástupu křížáků svitla jihu naděje – arragonský král Petr II., byl lenním pánem Toulouse i Trancevalů a Montpellier zpusťované křížáky bylo dokonce věnem jeho manželky. Patřil mezi nejvěrnější opory církve – byl korunován samotným papežem v Římě a byl opěvovaným vítězem nad muslimskými Mohadity. Montfortovo tažení i ovládnutí kraje prohlásil za nelegitimní a vytáhl proti němu s vojskem. Přidali se k němu obyvatelé řady zdejších měst a Montfort měl poprvé důvod ke strachu. K bitvě došlo na pláni jižně od Toulouse, nedaleko Muretu 12. 9. 1213. Petr posílený místními dobrovolníky a Toulousskými měšťany velel vojsku čítajícímu kolem 20.000 pěšáků a asi 2.000 rytířů, Montfort měl k dispozici pěchotu o síle asi 2.000 mužů a asi 800 rytířů. Rozdíl byl však v tom, že francouzská armáda byla tvořena dobře vycvičenými a oťřískanými profesionály, zatímco většina pěších sil arragonského krále se nikdy otevřeného boje nezúčastnila. Stejně to bylo s jízdou – francouzští železní rytíři patřili k evropské elitě. A tak není divu, že když Montfortovi obrněnci zastavili první nadšený útok spojenců, daly se davy vyděšených Touloussanů i vesnických dobrovolníků na útěk. Následovala srážka obou jízd, ve které Francouzi prokázali naprostou převahu. Král Petr v následující řežbě padl a jeho vojsko bylo rozprášeno.

O osudu katarů tím bylo rozhodnuto. A to přesto, že ozbrojený odpor pokračoval ještě několik let a opakovaně musel Montfort dobývat již jednou dobytá města, poté co měšťané povstali. Při jednom takovém boji byl pod hradbami Toulouse 25. 6. 1218 zabit. Traduje se, že ho z praku zasáhla kamenem křehká žena bojující na hradbách.

Jakmile se zpráva o jeho smrti rozkřikla, Languedok povstal. Rok 1224 byl ve znamení naprostého nezdaru křížáků. Simonův syn Almarich z Montfortu uprchl na sever a svá privilegia věnoval francouzskému králi Ludvíkovi VIII.

Čtvrtý lateránský koncil

Byl svolán roku 1215 papežem Innocencem III. a svým způsobem to bylo završení jeho celoživotního díla. Pro církve to byla velká příležitost k sebereflexi a analýze příčin situace. Byla tu možnost ponechat prostor pro odstranění nedostatků ve vlastních řadách a pro dialog mezi různými proudy duchovního poznání církve učinit živou platformou... anebo učinit z církve zkorumpovaný mocenský aparát opírající se o neměnná dogmata a všechny nekonformní činitele a hnutí postavit mimo zákon. Podíváme-li se na výsledky koncilu, šlo o šanci promarněnou.

Hlavním tématem se stal boj proti katarům. Přerostl však v událost, kterou bychom mohli označit za zlomovou z hlediska svobody myšlení v Evropě. Nejen proto, že opatření proti katarům byla doplněna dalšími, které byly obráceny proti Židům, ale církve na něm deklarovala svůj monopol na myšlení.

Když jeho závěry zkusíme sumarizovat, zjistíme, že bylo stanoveno, že existuje jediný správný výklad Bible a víry a to je ten, který je formulován církví, a aby nebylo pochyb, byla přijata teze, že papež je v otázkách víry neomylný. Kataři tak stanuli na prvním místě psanců mimo zákon. Židé byli sice ušetřeni otevřeného pronásledování a obrácení na víru, avšak bylo jim přikázáno žít ve vyhrazených ghetech, nosit označení, které by je na první pohled odlišilo od „pořádných“ lidí, bylo zakázáno, aby vlastnili půdu (a tím tedy i aby mohli třeba sedlačit) a byl vytvořen seznam povolání, která nesměli vykonávat ... a to byla skoro všechna.

Inkvizice

Když utichly zbraně křižáckých armád, do Toulouse se vrátil hrabě Raymond VII., který si u papeže Honorio III. vyprosil dostatečným pokáním a sebeponížením milost. Církve přestala podporovat křížovou výpravu... avšak jen do koncilu, který se rok 1225 konal v Bourges zcela pod taktovkou francouzského krále. Byla vyhlášena nová výprava a do jejího čela byl církví dosazen sám Ludvík VIII., syn Filipa II. Augusta. Tažení však bylo přerušeno sotva začalo, mladý král následujícího roku zemřel a vládu se ve jméno svého maličkého syna, Ludvíka IX., jako regentka chopila královna – Blanka Kastilská. Spor s hrabětem Toulouse byl urovnán diplomaticky – jediná dědička Raymonda VII. se stala ženou bratra francouzského krále a jednou z podmínek bylo, že nebudou-li mít dědice, případně hrabství Toulouse koruně... a tak se i stalo. Trencaveové byli vyhnáni a Languedok „převzal“ francouzský král od Montforta. Právně se tedy celý jih stal francouzským lénem.

Blanka Kastilská byla cokoli jen ne domácí putičkou, kdo čekal, že za jejího regentství bude volněji, přepočítal se. Vnučka Elinor Aquitánské a Jindřicha II., tedy neteř Richarda Lví Srdce (a Jana Bezzemka) se stala nejfrancouzštější královnou. Zavedla proti katarům drakonická opatření a propůjčila církvi dostatečné vojenské síly, aby byl Languedok pacifikován. Když byla v Paříži r. 1229 Robertem de Sorbone založena slavná univerzita, bylo jí vytčeno hlavní poslání – vzdělávat mistry v teologii tak, aby k ničemu podobnému už nikdy nemohlo dojít. Přesto ještě roku 1234 byla v Toulouse udělována katharská svátost, zrovna v den prohlášení Dominika za svatého.

Oboj

Kruté represe nutně vyvolaly odpor. Naplno se rozhořel v roce 1240, kdy se z exilu vrátil syn posledního Trencavela, sebral vojsko a šel se bít o své dědictví. Lidé v něm viděli doslova mesiáše.

Proti armádě francouzského krále však neměl šanci. Byl poražen dříve, než osvobodil rodné Carcassonne.

Po ztrátě této poslední naděje nabyl exodus hromadného rázu. Kataři během celé války odcházeli do hor, pod ochranu několika nedobytných hradů – Quéribu, Peyrepertuse, Montséguru... Na samotném Montséguru žilo v posledních letech kolem třiset katarských Dobrých křesťanů a v době obléhání navíc asi pětset mužů najaté posádky (řada z nich byli pravověrní katolíci!). Podobné to bylo na dalších hradech. Komu ta čísla nic neříkají: Bylo tu nepředstavitelně přelidněno.

Obraně Montséguru velel Raymond z Perelly a jeho zeť Pierre-Roger z Mirepoix, byla tu Raymondova žena Corba, její matka Marquesia z Lantaru a Corbina dcera Esclarmonda... a řada další languedocké nobility. Obranné vrhací stroje konstruoval Bertrand z Baccharie – inženýr a stavitel narbonnské katedrály.

Královští vojáci tu a tam podnikli tažení po okolí, kde pak loupili a vraždili, ale lidi z vesnic se před nimi většinou schovali, k obležení či útoku proti katarským hradům se nikdo neodvážil, a vesničané obránce podporovali a zásobovali. Montségurští vojáci přitom podnikali výpravy i do vzdáleného okolí a bojovali proti královským a hlavně proti dominikány vedené inkvizici. 28. 5. 1242 taková mise pobila skupinu inkvizitorů v Avignonetu. Často se tyto výpravy popisují jako zoufalá msta, ale cílem zpravidla bylo zničení archivů inkvizičních protokolů, které mohly dominikánům sloužit k obvinění množství dalších lidí.

Po této události sem Ludvík IX. nechal poslat početnou armádu, která na podzim 1243 začala s obléháním.

Montsegur

Pověst říká, že jeden z pánů Carcassonne měl šest dětí a tak zatímco prvorozený syn převzal vládu nad hrabstvím a Carcassonne, dalších pět dostalo „syny“ Carcassonne – tedy další hrady. Jedním z nich byl hrad (a vesnice) Foix. Pokud víme, byl založen roku 1046 a páni z Foix, lenníci a příbuzní hlavní větve Trencavelů získali i dnešní Montségur (doloženo listinně).

Kdy a kdo ho postavil? Občas se udává datum 1204 kdy Raimond de Pereille nechal na radu a žádost své ženy opravit opevnění (*castrum*) a přestavět (zpuštělé) budovy na Puy de Montségur. To tedy znamená, že opevněný hrad tu stál už pěkně dlouho, protože zmínka dává tušit, že Montségur byl tou dobou vlastně zchátralou stavbou. Mimo to je zajímavé to datum – ta obdivuhodná žena řadu let před vypuknutím války tušila, že se k ní schyluje...

Jak zhruba vypadal Montsegur z této doby, vidíme na obrázku vpravo. Dobří křesťané bránili toto *castrum*, což v Languedoku znamená opevněnou vesnici, byť na shodném místě. Základy některých budov „katarského“ Montséguru můžete dodnes vidět a zychycují je i plány současného hradu.

Uličky vedly serpentinovitě dolů. Barbakán byl pak mimo tento snímek vlevo a mírně dolů.

Donjon, který hradu dominuje je jedinou původní stavbou. Nádvoří, které je k němu přistavěné je s jistotou pozdější. Přestože na jeho místě stály jiné budovy a materiál na dnešní stavbu byl téměř jistě použit z původních domů. Opevnění bylo patrně méně mohutné, zato rozlehlejší.

Castrum Montségur bylo pro zdejší kraj hodně netypické a jeho dispozice dokládala mimořádnost situace, za které bylo stavěno. V tomto kraji totiž castrum pravidelně znamená ne hrad na skále - jak ho známe třeba ze střední Evropy, ale právě opevněnou vesnici v jejímž středu stojí pěkný kamenný dům („donjon“) pána. Berme prostě v potaz, že stejné pojmy se v různých krajích užívaly k označení různých staveb. Na vrcholu hory se na malých teráskách krčila řada malých domků stěsnaných kolem několika maličkých uliček. To vše bylo obehnáno hradbou doplněnou kameným předbraním (barbakánem). Sám papež ho několikrát nenávistně jmenoval jako dračí hlavu. Možná, že tušil, oč běží.

Na samotném Montséguru žilo kolem třiset katarských Dobrých křesťanů a v době obléhání navíc asi pětset mužů najaté posádky (řada z nich byli pravověrní katolíci...). Podobné to bylo na Quéribu nebo Puivertu (hrad Lucifera) a několika dalších hradech. Komu ta čísla nic neříkají: Bylo tu nepředstavitelně přelidněno. Královští vojáci tu a tam podnikli tažení po okolí, kde pak loupili a vraždili, ale lidi z vesnic se před nimi většinou schovali, k obležení či útoku proti katarským hradům se nikdo neodvážil a vesničané obránce podporovali a zásobovali. Montségurští vojáci přitom podnikali výpravy i do vzdáleného okolí a bojovali proti královským a hlavně proti dominikány vedené inkvizici. V roce 1242 taková mise pobila skupinu inkvizitorů v Avignonetu. Často se tyto výpravy popisují jako zoufalá msta, ale cílem zpravidla bylo zničení archivů inkvizičních protokolů, které mohly dominikánům sloužit k obvinění množství dalších lidí.

Roku 1244, Francouzi hrad oblehli nebyvalou silou kolem 10.000 mužů. Zběsile a zdlouhavě se tu válčilo.

Na počátku obléhání se stala historka, ve které už figurují některé postavy z naší hry.

Když přijelo královské vojsko, snažili se utábořit na místě, kde je zhruba dnešní parkoviště pod hradem. Jenže tam stál tábor 30 templářských rytířů. Z našich postav zde byl Bertrand de Rennes. Proč to udělali? Vždyť to byli stejní katolíci, jako královští nebo dominikáni a nikde nemáme doklad, že by stranili nebo pomáhali katarům. Jenže...

Bertrand byl ze zdejší šlechtické rodiny. Nějaký senechal královského vojska pro něj byl stejně jenom zbohatlík, kariérista a ve srovnání s historii pánů z Rennes, jakkoli vlastně chudých, která ovšem sahala stovky let zpět, byl nýmad. Poskok francouzského krále, který byl u templářů zadlužený už tehdy a templáři ho nevnímali jako důstojnou autoritu. Navíc: Languedoc byl až do bitvy u Muretů součástí království aragonského, nikoli francouzského.

Templáři dominikány neměli v lásce, to, co dělali dominikáni, se jim z principu nelíbilo, křesťanům teklo do bot ve Svaté zemi, a místo aby se vydali bojovat proti Arabům, vraždili se tu mezi sebou pro důvody, které templářům připadaly malicherné.

Templářům velmi pravděpodobně nešlo o pomoc katarům, ale o to, aby urazili a potupili velitele francouzského vojska. Představte si, jste senechal královského vojska, za vámi táhne armáda a vám zastoupí cestu 30 rytířů.

Řeknete si, proč je prostě nenechal rozehnat. Ale ve středověku bylo hodně věcí jinak. Francouzi s sebou měli sice na 10.000 vojáků, ale často kdovíjak vycvičených, templářů bylo sice 30, ale byli tehdejší elitou. Některé z nich předcházela pověst až mytických bojovníků, kteří ve Svaté zemi pobíjeli nepřátele útočící v neuvěřitelných přesilách. Už samotný moment, kdy se takhle postaví

královskému vojsku vypovídá něco o jejich sebevědomí. Vojáci z nich měli obrovský respekt a sami templáři si to dobře uvědomovali. Jestli někomu dneska zní jako nemožné, že by těch 30 mohlo rozehnat desetitisícovou armádu, jim to nejspíš tak absurdní nepřišlo.

Navíc to byli templáři – Kristovo vojsko podléhající přímo papeži. Francouzi dobře věděli, že papež jim sice jejich činnost zde posvětil, ale že to bylo z ryze pragmatických důvodů a na straně templářů je veliká morální převaha.

Zkrátka stalo se, že couvli a jeli se utábořit na jiné místo.

Říká se, že templáři pak během obléhání vskrytu pomáhali katarům (když v roce 1313 vrcholil pogrom na Templáře, toto obvinění inkvizitoři často vznášeli), ale to nikdo neví.

Několik měsíců zde vládla patová situace – k útoku proti hradbám se Francouzi neodvážili a k vyhladovění bylo daleko, protože v noci na hrad přinášeli vesničané potraviny. Prvním úspěchem útočníků bylo až dobytí barbakánu počátkem roku 1244. Tento kousek se povedl oddílu najatých Basků, kteří v noci slezli skalní stěnu a přepadli obránce. Následující noci byli pobiti při protiútoky obránců Montséguru, ale barbakán byl už ztracen a obsazen Francouzi. Ti sem přenesli rozebraný prak, sestavili ho a obléhání vstoupilo do nové fáze. Pro obránce hradu se situace stala beznadějnou, docházely zásoby, přibývalo raněných. Na jaře roku 1244 to vzdali a sjednali s Francouzi podmínky kapitulace, vojenské posádce – pokud šlo o katolíky – bylo povoleno odejít, přítomní kataři byli předáni soudu – a tedy druhý den po kapitulaci upálení zaživa v dřevěné ohradě. Paradoxně dřív než stačil dorazit narbonnešský inkvizitor Francois Ferrier, který strašně zuřil, protože ztratil možnost tuto katarskou elitu vyslýchat.

Není to všechno. Noc předtím z hradu odešli čtyři muži a podle všeho, co víme, s sebou odnesli Svátý Grál. Možná i pokladničku s penězi, ze kterých pak žila jedna komunita v Itálii. Jak svatý grál vypadal? Aha...

Také čekáte pohár, nějaké zlato, knihy nebo dárek od ufonů? Marně. Nikdo to neví, už se nikde nikdy neobjevil. Jak odešli z neprodyšně obleženého hradu? Slanili se po skalní stěně vysoké asi 600 metrů a pak skalním komínem a jeskyní.

Samozřejmě se to všechno prozradilo hned následující den, kdy hrad kapituloval, a Francouzi nepřičetně řádili a pročesávali okolí celé týdny. Marně, o těch čtyřech už jsme nikdy nic neslyšeli. Byl-li s nimi komtur templářů, zase se tiše vypařil, stejně jako jeho rytíři, kteří se upálení katarů neúčastnili. Když přijeli inkvizitoři, už tam prostě nebyli.

Celá staletí podnikavci v okolí hledají poklad, knihy a hlavně Grál, který ti tři vynesli z hradu. Pokud to tak opravdu bylo, byla by pravda i legenda, která o Montséguru praví, že to je hrad Grálu, tedy hrad, který Grál uchovával celá ta staletí. Podle některých pověstí se Grál později dostal do rukou Lucemburků a dnes je uložen ve zdech velké věže na Karlštejně. Někteří osvícenější lidé se takovému hledání už odpočátku smáli a říkali, že Grál byl buď skutečně potomek Ježíše v přímé linii, nebo žehnání Ježíše rukou, posvěcení, předávané v přímé linii (Ježíš žehnal přiložením ruky na srdce).

Kupodivu Montségur nebyl poslední baštou katarů – ještě dlouho se skrývali na Puivertu (podle papeže je tam chránil osobně přítomný Lucifer) a hlavně na Quéribu. Tato hrady nikdy nebyly dobyty... kataři se z nich prostě postupně vytratili a rozplynuli se ve světě. Mimochodem velká komunita katarů prchla ve víru války i k nám do Čech – usadili se v několika vesnicích na Jindřichohradecku a v našem prostředí se jejich potomkům říkalo Adamité. Ale to už je jiná historie.

Queribus neboli náprstek patřil k posledním útočištím katarů. Udržel se dokonce ještě déle než Montségur a to o plných 11 let. Padl až roku 1255, i když pojem padl není zcela výstižný. Jeho obránci ho totiž opustili a tiše zmizeli. Queribus byl tak nepřístupnou vojenskou pevností, že v jeho případě nebyla žádná naděje na to, že by útočníci vzali hrad útokem.

Tady začíná náš příběh

Je – aspoň se zdá – dobojováno, a kataři, kteří to přežili, žijí v naprosté ilegalitě.

Ocitáme se v městečku Quillan. Krásné městečko, kterým se ovšem párkrát přelila vojska, řádili tu inkvizitoři. Než bude vše opravené a rány zacelené, uteče v říčce Aude, která městečkem protéká, ještě spoustu vody.

Jsme v roce 1262, v Languedoku, ve městečku Quillan. Před válkami bylo bohaté, protože leží na říčce Aude a hlavně na křižovatce několika silnic protínajících pohoří Corbiery (předhůří Pyrenejí). Město tedy (na rozdíl od mnoha jiných v okolí) nebohatlo ani tak ze zemědělství a nekonečných vinic, ale hlavně z obchodu. Zdejší trhy sice už nejsou tak velké, jako bývaly před válkou, ale stále ještě se na ně sjíždějí obchodníci, sedláci i další lidé z širého okolí.

Městečko i hrad nad ním patří rodině de Quillan, která nikdy nebyla katarská, i když také nikdy nijak zvlášť katarům nebránila a později ani moc nepomáhala katolizaci nebo inkvizici. Inkvizice ani král jim nemůže nic přímého vytýkat, ale že by byli zrovna oblíbení, to nejsou. Přeci jen je to stará okcitánská rodina s mnohými vazbami na zdejší kraj a někteří jiní páni z okolí, kteří sem přišli za Simona Montforta, jsou vedle nich tak trochu „náplava“.

Ve Quillanu tedy najdeme rodinu hradního panstva, k níž má určité vazby skupinka templářů, kteří sem přijeli. Mezi návštěvníky patří i dvojice dominikánů, kteří sem přijeli s pověřením vést inkviziční vyšetřování, neb na místního kněze přišlo anonymní udání. Ve městečku našli dočasné útočiště i jeptišky z nedalkého malého benediktýnského opatství, které během válek vzalo za své.

A samozřejmě tu žijí také další obyvatelé a na významější dny přicházejí i sedláci a další lidé z okolí.

Kontakty

www.albigesti.cz

<https://www.facebook.com/albigensti>